

Huolehdiathan vieraskasvijätteen ja muun puutarhajätteen oikeaoppisen hävityksen

- **Ethän kuljeta kasvijätettä lähimetsään tai muuhun ympäristöön!**
- vieraskasvijäte **Ei kompostiin** (leviämisriski)
- Kuivata kasvijätteet suojatulla alustalla/mädätä jätesäkissä
→ **sijoita polttojätteeseen**
- usein jäteyhtiöt suosittelevat vieraskasvijätteen säkittämistä ja polttamista
Puutarhajätteen käsittelyohjeistus vaihtelee jäteyhtiöittäin - Paikalliselta jätetyhtiöltäsi saat tarkemmat ohjeet ja asiaa voi tiedustella myös Lapin Maa- ja kotitalousnaisilta.

Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hanke

- edistetään Lapin kylien maaseutumaiseman säilyttämistä ja suojelua
- tietoa haitallisista vieraslajeista ja opastusta vieraskasvien torjuntaan
- kartoitetaan Lapin vieraslajitilannetta, otetaan vastaan tietoa esiintymistä, käytännön torjuntaa yhdessä alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa
- pyritään tarttumaan vieraslajien tuomiin haasteisiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa → vakiinnutetaan toimivat käytännöt Lappiin ongelmien ratkaisemiseksi

Ole rohkeasti meihin yhteydessä!

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry lisätietoa hankevastaavalta

p.050 5146151

essi.vakkuri@maajakotitalousnaiset.fi

Lisätietoa vieraslajit.fi

JÄTTIPUTKI
Haitallinen vieraslaji

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Kuva: Hanna Lindblom, K-S:n Ely-Keskus.

TUNNISTUS

- Monivuotinen
- Kookas kasvi: yleensä 2-3 metriä korkea kukintovarsi (myös jopa 5 metrin mittaisia) ja varren läpimitta jopa 10 cm
- Varsi on karheakarvainen ja siinä on punaisia laikkuja
- Lehdet ovat kookkaat ja liuskoittuneet
- Kukkii kesä-elokuussa
- Kukinto on monihaarainen, kuperan mallinen ja väriltään valkoinen tai hennon vaaleanpunainen. Kukinto voi olla yli puoli metriä leveä ja kukkia voi olla jopa 80 000 yhdessä kasvissa. Jättiputki kasvattaa kukinnan yleensä kolmantena vuonna.
- Lisääntyy siementen avulla. Siemenet säilyvät itävinä maassa useita vuosia.

Lisätietoa vieraslajit.fi -sivustolta

Jättiputket ovat kotoisin Kaukasiasta ja Lounais-Aasiasta, mistä se on tuotu koristekasveiksi Eurooppaan 1800-luvulla. Jättiputkia on käytetty myös rehukasvina. Puutarhoista jättiputket ovat levinneet tienpientareille, asumattomille tonteille, metsä-, pelto- ja ranta-alueille. Sen siemenet kulkeutuvat myös vesistöjä pitkin uusille alueille. Suomessa esiintyviä jättiputkilajeja ovat kaukasianjättiputki (yleisin), persianjättiputki sekä armenianjättiputki. Jättiputket luokitellaan haitallisiksi vieraslajeiksi. **Kansallinen vieraslajilaki tuli voimaan 1.1.2016.**

Kuva: Jouni Leminen, K-S:n Ely-keskus.

MIKSI TULISI TORJUA?

- **Haittaa terveydelle:** jättiputken kasvineste aiheuttaa yhdessä auringon valon kanssa palovamman kaltaisia oireita iholle.
- Tehokkaasti leviävä kasvi, joka tukahduttaa alueen muun kasvillisuuden. Erittäin haastavaa torjua kasviesiintymän laajetessa. Heikentää luonnon monimuotoisuutta ja maisemallisia arvoja.
- Laajat esiintymät rajoittavat alueen virkistyskäyttöä (esim. kalastus tai ulkoilu jokivarsilla)
- Voi alentaa kiinteistön ja maan arvoa.

Vieraslajilain mukaan lupiini poistettava.

TORJUNTA

• **Suojavarusteiden käyttö aina jättiputkea torjuttaessa;** Vartalon ja pään peittävä vaatetus ja hansikkaat, myös suojalasien ja hengityssuojaimen käyttö suositeltavaa.

Siementaimet: Kitkemällä kasvit ja hävittäen taimet juurineen kuivattamalla tai polttamalla. Kemiallinen torjunta glyfosaatilla laajan tai kovalla maaperällä kasvavaan taimikkoon.

Isommat jättiputket: Kaivaminen lapiolla. Kasvi kaivetaan juurineen maasta 10-20 cm syvyydestä ja hävitetään kuivattamalla tai polttamalla. Varmistamiseksi voi silpoa juuret lapiolla.

• Peittäminen:

- Sopii selvärajaisille kasvustoille. Tuhoaa tehokkaasti maaperän siemenpankin.
- Peitetään kasvusto kahden vuoden ajaksi yhtenäisellä, mustalla valoa läpäisemättömällä ja repeytymättömällä muovilla. Asennetaan heti keväällä. Puoli metriä korkeammaksi ehtinyt kasvusto niitetään ensin.

• Niittäminen ja kukintojen leikkaus

- Toistuva niittäminen estää kasvia yhteyttämästä ja heikentää sen elinvoimaisuutta. Niittäminen onnistuu parhaiten viikatteella tai raivaussahalla ja kasvuston ollessa alle metristä. Katkaistut rungon palat hävitetään polttamalla, siementen tuhoutumisen varmistamiseksi.
- Kukinnot katkaisemalla estetään uusien siementen kehittyminen. Oikea aika kukintojen keruulle on, kun pääkukinto on lakastunut ja tehnyt raat siemenet ja sivukukinnoissa vielä kukka. Yleensä kyseinen aika on heinäkuun lopussa. Kukinnot kerätään huolellisesti jätessäkkeihin ja poltetaan.

• Kemiallinen torjunta glyfosaatilla

- Torjunta-ainetta ruiskutetaan koko kasvustoon; lehtiin, varteen ja kukintoon. Ruiskutus tehokkainta kasvukauden alussa pieniin kasvustoihin.
- Asianmukaisten suojavarusteiden käyttö ehdoton. Noudatettava valmistajan ohjeita torjunta-aineen käytössä. Kemiallisen torjuntatavan valitseminen harkiten; Huomioitava mm. kohteen ympäristö, varoajat sekä vesistö- ja asutusalueet.
- Varmimman torjuntatuloksen saa yhdistämällä kemiallisen ja mekaanisen torjunnan.

• Laidunnus

- Laiduntaminen naudoilla, lampailla tai vuohilla, riittävällä laidunpaineella
- Laidunnuksen aloitus toukokuun puolivälissä ja jatkuu koko kasvukauden

Kuva: Hanna Lindblom, K-S:n Ely-keskus.

Kuva: Hanna Lindblom, K-S:n Ely-keskus.